

Kirkelig
Dialogsenter
Oslo

ÅRSRAPPORT 2024

Daglig leder: Tonje Kristoffersen
Rådgiver: Marit Fiske Fjalestad
Kontormedarbeider: Caroline Ugelstad Elnæs

Forsidefoto: Sindre Deschington

Kirkelig Dialogsenter Oslo, 2025.

Alle bilder tilhører Kirkelig Dialogsenter Oslo med mindre annet er oppgitt.

Kirkelig
Dialogsenter
Oslo

DEN REHUMANISERENDE DIALOGEN

TONJE KRISTOFFERSEN
DAGLIG LEDER

Dialog er en muskel som hele tiden må trenes. Trenes til å lytte og trenes til å forsøke å ta den andres perspektiv. Vi må trenes til å forsøke å gå inn i dialogen som likeverdige, men være bevisst ulike maktforhold, historier og forutsetninger.

Er det rom for dialog i en stadig mer polarisert verden, hvor det ytres bekymring for den andres verdier og menneskesyn? Hvor går grensen for når vi ikke lenger kan snakke sammen?

I 2021 fylte Emmaus, nå Kirkelig Dialogsenter Oslo, (KDO) 30 år, men på grunn av pandemien måtte jubileumsmarkeringen utsettes. Mange av tematikkene som senteret arbeidet med for 33 år siden har fått ny aktualitet i dag – både i tros- og livssynssamfunn og i storsamfunnet. Vi arrangerte tre jubileumsarrangementer i 2024, med mål om å formidle erfaring og kunnskap om tros- og livssynrelevant tematikk. Vi ønsket å tenke høyt og ha samtaler «med innestemme» om hvordan vi lever sammen i et mangfoldig og livssynsåpent samfunn; i respekt for forskjeller og felles verdier som demokrati, rettsstat og menneskerettigheter, som samfunnet vårt bygger på.

Under vår første jubileumssamling, som ble avholdt i Paulus kirke, holdt Anne Hege Grung, forskingsdekan ved Det teologiske fakultet og tidligere daglig leder ved KDO, en refleksjon over dialogdefinisjonen hun laget i 2005. Denne definisjonen har på mange måter vært grunnfundamentet for KDOs arbeid.

«Dialog er et møte ansikt til ansikt mellom likeverdige parter uten skjulte hensikter. Jeg går inn i en dialog, ikke for å forandre den andre, men for å ta del i den gjensidige forandring som kan skje gjennom et møte.»

Mange har omfavnet denne definisjonen, tungt inspirert av filosofene Buber og Levinas, som på mange måter var et resultat av et kollektivt tanke- og samtalearbeid for å språkliggjøre Emmaus sin dialogpraksis. Definisjonen er mye brukt, men den har også høstet kritikk, for hva vil det si å være likeverdig og må man være åpen for forandring?

Anne Hege viste også til at definisjonen kan være med på å avdekke misbruk av dialogbegrepet eller at en dialog bryter sammen:

«Arbeidsdefinisjonen kan faktisk brukes til å kritisere noe som gir seg ut for å være en dialog, men som ikke er det, for eksempel hvis en eller flere deltakere ikke opplever likeverd, at det foreligger en skjult agenda som kommer fram i lyset på en eller annen måte, eller

om noen har et prosjekt om å endre andre deltakere på en ikke-dialogisk måte.»

Gjennom refleksjonen lanserte hun begrepet moralsk skade («moral injury») som kan oppstå når en dialog bryter sammen fordi en eller flere deltakere opplever at de «får skade på sin sjel» gjennom dialogen. «*Moralsk skade skjer hvis du blir presset til kompromisser du ikke står inne for, blir tatt til inntekt for noe du ikke kan stå for, eller tvunget til å si ting som ikke er i overenstemmelse med din samvittighet*». Hvis dette skjer i en dialog, kan dialogen kun repareres gjennom lytting og anerkjennelse av den skaden som er påført.

Vi ser at internasjonale konflikter påvirker det norske samtaleklimaet. Vi observerer at demokratier rundt i verden er under press. Økende polarisering, ulike virkelighetsforståelser og opplevelsen av å få krenket sitt menneskeverd, styrkes gjennom både krig og

yttringer. Et demokrati kan blant annet testes ved å se på hvordan det behandler sine minoriteter. Og gjennom å øve dialogmuskelen kan vi bidra til å løfte alle stemmer, slik at demokratiet er reelt.

Polarisering er ikke nødvendigvis farlig, det er dehumanisering vi skal vokte oss for. Totalitære samfunn og legitimering av vold får grobunn idet vi begynner å tillegge noen mennesker mer eller mindre verdi enn andre. I alt dette må det skapes rom for å kunne lytte til hverandre, og ingen fortellinger må skyves ut av samtalen. Begrepet «moral injury» kan bidra til å belyse hvordan den gjensidige endringen som kan oppstå i dialog ikke handler om å gå på akkord med seg selv. Det å lytte til hverandres fortellinger er en motvekt til dehumanisering. Denne refleksjonen har vært viktig i vårt dialogarbeid. Dialog kan rehumanisere.

Dialog er en muskel – la oss trene den sammen!

På forrige side: Årets kollegatreff fant sted hos Dialogforum Østfold i Sarpsborg. Her fikk de kirkelige dialogsentrene blant annet besøke Håpets katedral, et møtested mellom mennesker på tvers av alder, nasjonalitet og tro.

Under: Publikum mediterer under gjensynet med Pusterom, ledet av Anne Anita Lillebø, på KDOs jubileumsarrangement 24. januar.

INNHold

Rapport fra Oslo i et dialogperspektiv	1
Formål	3
1. Kurs og utadrettet virksomhet	4
1.1 Fagsamlinger	12
1.2 Ressursmateriell	13
1.3 Kurs	15
1.4 LYCEUM - Free Society Lab	15
1.5 Deltakelse i kontaktgrupper	16
2. Profilering og synlighet	17
2.1 Nettsider	17
2.2 Sosiale medier	18
3. Dialogpilotene	20
4. Ledelse og deltagelse i nasjonale og internasjonale samarbeid	22
6. Senteret og de ansatte	24
7. Styrets arbeid	24

FORMÅL

Kirkelig Dialogsenter Oslo (KDO) er et kompetansesenter for religionsmøte og dialog i kirke og samfunn. Senterets formål er å bidra til å forme et livssynsåpent samfunn som bygger på likeverd, forståelse og gjensidig respekt.

Kirkelig Dialogsenter Oslo skal:

- ✓ Fremme dialog og samhandling mellom tros- og livssynssamfunn
- ✓ Styrke menighetenes kompetanse på dialog og religionsmøte
- ✓ Arbeide for anerkjennelse av troens plass og betydning i et livssynsåpent samfunn.

1.

KURS OG UTADRETTET VIRKSOMHET

Mål:

Bidra til økt dialogisk kompetanse blant ansatte og frivillige i Oslo bispedømme og Østlandsområdet og utvikle ressursmateriell som kan bidra til økt dialog kompetansen i kirke og samfunn.

Måloppnåelse:

Vi har i 2024 hatt flere ulike fagsamlinger, møter og seminarer og har nådd mange med kompetansehevende tiltak. Vi har videreutviklet vårt ressursmateriell «Sier vi» gjennom revidering av en ny skoleversjon på oppdrag for Kirkerådet. Vi har i 2024 jobbet med utvikling av en del prosjekter og søkt midler for nye prosjekter.

Vi ser på vårt arbeid med kurs, fagsamlinger og ressursmateriell som noe av det viktigste vi gjør. I 2024 har vi hatt fokus på våre tre jubileumsmarkeringer, kurset «Hverdagsrasisme: Hva kan vi gjøre?» og videreutvikling av ressursmaterialet «Sier vi» for lærere, som fremdeles har stor etterspørsel. Vi startet opp en teologisk tenketank som et bidrag til refleksjoner rundt vårt arbeid med flerreligiøse og flerkulturelle vielser, noe vi håper kan munne ut i et ressursmateriell.

I 2024 hadde vi som mål å gjennomføre et nytt Dialogisk menighetskurs. Etter flere forsøk på å rekruttere menigheter, som har vist seg å være krevende, legger vi dette på vent. Det er likevel gledelig å se at kurset bærer frukter: I september deltok daglig leder på Ellingsrud kvinnegruppes 10-årsjubileum, en dialoggruppe som ble etablert etter at to fra menigheten hadde deltatt på dialogisk menighetskurs.

På tampen av året ble vi utfordret til å ta over koordineringen av Fremtiden bor hos oss (FBHO). FBHO er et nettverk som samler menigheter i Den norske kirke i urbane, flerreligiøse og flerkulturelle lokalsamfunn som alle ønsker å arbeide med kirkens rolle i lokalsamfunnet. Vi ser frem til å starte dette arbeidet i 2025.

1.1 Fagsamlinger

Jubileumssamlinger

I 2021 fylte KDO 30 år, men på grunn av pandemien måtte jubileumsmarkeringen utsettes. I 2023 fikk vi midler til å gjennomføre jubileumssamlinger. Vi startet arbeidet med planleggingen i 2023 og gjennomførte tre jubileumssamlinger i 2024.

Mange av tematikkene som ble arbeidet med på senteret for 33 år siden har fått ny aktualitet i dag, både i tros- og livssynssamfunn og i storsamfunnet. Målet med jubileumsarrangementetene var å formidle erfaring og kunnskap om tros- og livssynrelevante temaer. Vi ønsket å tenke høyt og ha samtaler «med innestemme» om hvordan vi lever sammen i et mangfoldig og livssynsåpent samfunn i respekt for forskjeller og for felles verdier, som demokrati, rettsstat og menneskerettigheter.

Dialog gjennom 30 år: Hva har vi lært?

24. januar avholdt vi vårt første jubileumsarrangement i Paulus kirke. Vi valgte Paulus kirke fordi Emmaus/KDO startet sitt arbeid på Grünerløkka og hadde samarbeid med Paulus kirke i flere år. Her avholdt bl.a. buddhist-kristen dialoggruppe sine felles meditasjoner. Her ble også Pusterom etablert som et sted for meditasjon og avslapning i møte med det nyåndelige. Paulus menighet var medarrangør. Første jubileumsarrangement ble utformet som et tilbakeblikk på vårt arbeid. Vi stilte spørsmål som: Har dialog noe å si? Fører det faktisk til noen endring? Hva har vi lært gjennom 30 år? Det møtte i alt 67 publikummere.

Kvelden startet med en panelsamtale ledet av Areopagosleder Silje Kvamme Bjørndal. Hun utfordret nåværende daglig leder i KDO, Tonje Kristoffersen, og tidligere daglige ledere Øystein Braaten, Steinar Ims, Oddbjørn Leirvik, Anne Hege Grung, Anne Anita Lillebø og Hanna Barth Hake på dialogfeltets utvikling og fremtidsutsikter.

Siden 2005 har senteret hatt Anne Hege Grungs dialogdefinisjon som grunnfundament (se side 1). Under

jubileumsarrangementet ble hun invitert til å reflektere over utfordringer og muligheter i denne definisjonen, med responser fra daglig leder for Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn (STL) Oslo, Birgit van der Lans og Chro Borhan, SaLT-koordinator, tidligere ansatt på Nansen Fredssenter og forfatter av boken *Those Who Listen, Change the World* (2021) for Nobels Fredssenter.

Videre reflekterte vi over den stadige revideringen av vårt dagsaktuelle ressursmateriell «Sier vi» som er utviklet i to utgaver, til skole- og kirkebruk. «Sier vi» er et ressursmateriell som bidrar til å gjenkjenne og arbeide mot fordommer, fremmedfrykt og rasisme, med særlig fokus på antisemittisme, muslimfiendtlighet og hat mot rom.

I god diapraksisånd, hadde vi et gjensyn med Pusterom, som ble opprettet i 1992, ledet av Anne Anita Lillebø. Pusterommets meditasjonsform har blant annet blitt beskrevet som «objektløs meditasjon», «å sitte seg til stillhet» og «kristen dypmeditasjon». Oslo-biskop Kari Veiteberg reflekterte over «Emmausvandrerne» (Lukas 24.13-35), der Emmaussenteret hentet sitt navn fra. Prest og musiker Jo Hegle Sjøflot bidro med musikk fra sitt album *Songs From the Book of Qohelet*.

Over: Jo Hegle Sjøflot under jubileumsarrangementet «Dialog gjennom 30 år: Hva har vi lært?», 24. januar.
Under: Fra panelsamtalen mellom Emmaus' og KDOs tidligere daglige ledere. (Foto: Sindre Deschington)

Over: Kari Veiteberg reflekterer over «Emmaus-vandrerne» (Lukas 24.13-35). **Under:** Oddbjørn Leirvik deltar i panelsamtale. **Til høyre:** Birgit van der Lans (øverst), Anne Hege Grung (midten) og Chro Borhan (nederst) reflekterer over begrepet «dialog». (Foto: Sindre Deschington)

Rettighetskamp: Kjønn og skeivhet

I møte med fordommer og forestillinger har skeive erfart fremmedgjøring og diskriminering i mange trossamfunn. KDO har gjennom alle år hatt fokus på kjønnsperspektiver og trossamfunnenes møte med skeive gjennom sitt arbeid. Til vår andre jubileums-samling valgte vi derfor «Rettighetskamp: Kjønn og skeivhet» som tema. Arrangementet ble avholdt 5. juni, under Pridemåneden, på Vega scene. Det møtte til sammen 22 publikummere.

Denne kvelden inviterte vi til tre panelsamtaler der vi kastet lys over hvordan kvinners og skeives plass i norske trossamfunn har utviklet seg de siste tiårene. Det er over 60 år siden vi i Norge fikk vår første kvinnelige prest og i januar 2024 ble Den norske kirkes første ikke-binære prest vigslet. De siste årene har det blitt opprettet feministiske og skeive moskeer blant annet i København, Berlin og Paris. Samtidig som det religiøse mangfoldet har blitt mer synlig, ser vi også en økende grad av konservatisme som ofte blir begrunnet i religion. Både den feministiske og den skeive rettighetskampen har skapt store forandringer i tros- og livssynslandskapet. Hvordan påvirkes kvinnelige og skeive troende av forventninger og diskusjoner om deres plass i trossamfunnene? Og hva mener de egentlig selv er viktig for likeverdig utøvelse av religion?

Panelsamtalene ble ledet av forfatter og journalist Caroline Ugelstad Elnæs. Hun debuterte i 2019 med romanen «Yoon» og i 2022 utga hun sakprosa boka «Skeive ikoner» sammen med fotograf Fin Serck-Hanssen og forfatter Bjørn Hatterud. Tidligere har hun blant annet jobbet som fast journalist i det skeive magasinet Blikk og arbeider i dag som frilans tekstforfatter, journalist og kursholder, i tillegg til å være ansatt i en deltidsstilling som kontormedarbeider ved KDO.

I den første samtalen, der fokus var kjønn, deltok Anne Hege Grung, professor i interreligiøse studier (UiO) og leder i Norsk kvinnesaksforening, og Amina Selimovic, styreleder for Hikmah-huset og tidligere førstelektor i interreligiøse studier (UiO). Anne Hege Grung har skrevet sin doktorgradsavhandling om hvordan kristne og muslimske kvinner i Norge tolket tekster om kvinner fra Bibelen og Koranen i en felles gruppe. Senere har hun blant annet forsket på kvinnebevegelser og religiøse lederes innflytelse på lovgivning mot kjønnsbasert vold i Norge og Libanon. Sammen med Lena Larsen utga hun i 2000 boka *Dialog med og uten slør*, da hun var leder i KDO. Amina Selimovic har forsket blant annet på islam og muslimske praksiser i samtiden, samt muslimsk-kristen interaksjon i Norge og

på Balkan. I doktorgradsavhandlingen fra 2023 undersøkte hun hvilke roller og posisjoner som er åpne for kvinnelige teologer innad i Det islamske fellesskap i Bosnia-Herzegovina.

Under samtalen på scenen diskuterte Grung og Selimovic blant annet kvinner i formelle og uformelle lederroller i trossamfunnene (tematisert gjennom aktuelle eksempler som saken om sykehusimamen¹ og kvinnelige bønneledere²), hva feministisk teologi innebærer og hvorvidt man skal bruke politisk makt for å fremme likestilling i trossamfunnene (f.eks. gjennom regjeringens krav til kvinneandel i styret).

I den andre samtalen deltok Eir Andrea Berg, Solveig Gjesdal og Omar Orhan Akhtar. Eir Andrea Berg er bymisjonsprest i Oslo og tidligere førstelektor i teologi ved VID Tromsø. I sin doktorgradsavhandling «Becoming Queer Christians in Indecency. Exploring Queer Theologies of Peripheries» fra 2021 utforsket hun skeives erfaringer og refleksjoner knyttet til seksuell anstendighet og kristen religiøs tilhørighet. Solveig Gjesdal er den første generalsekretæren Skeivt kristent nettverk (SKN). SKN ble stiftet 2019 og er en økumenisk interesseforening for LHBT+personer og støttepillere med forskjellig kristne menighetsbakgrunner. Omar Orhan Akhtar var styreleder i Skeiv Verden, en nasjonal interesseorganisasjon for LHBT+personer med minoritetsbakgrunn. Han har tidligere ledet Foreningen FRIs fagavdeling Rosa kompetanse skole, i tillegg til å ha drevet med skeiv, muslimsk aktivisme siden 2016. Omar deltok i 2023 i dialogmøtene mellom religiøse ledere, representanter for skeive organisasjoner og religiøse skeive etter initiativ fra Samarbeidsrådet for tros- og livssyn. Han er i dag politisk nestleder i Foreningen FRI.

I denne panelsamtalen fortalte panelistene om hvordan skeive troende ofte står i en dobbeltrolle, der deres skeive identitet står under press i enkelte religiøse sammenhenger, mens deres religiøse identitet står under press i enkelte skeive sammenhenger. Panelistene utforsket også temaer som lhbt+kompetanse i religiøse miljøer, skeive religiøse ledere, samtaleklimaet rundt lhbt+ i trossamfunnene og samfunnet for øvrig og skeiv teologi.

I den siste samtalen var alle deltakerne med. Her ble panelistene spurt om hvilke likestillingskamper de mener

1 Al-Nahi, R. (2023, 28. august) [Vil ha kvinnelig sykehusimam](#). Al-Nahi, Kilden kjønnsforskning.no

2 Castello, C. (2023, 21. februar) [Nedstengingen ga ny debatt om kvinnelige imamer](#), Utrop.no

er de viktigste i trossamfunnene framover. Flere etterlyste mer dialog og aktiv lytting i diskusjoner rundt både kvinners og skeives plass i trossamfunnene. Amina Selimovic trakk spesifikt fram ønsket om kvinnelige ledere i muslimske trossamfunn, og da ikke kun gjennom å engasjere en kvinne som bønneleder, men som imam i en formell rolle. Mens samtlige panelister i «det skeive panelet» mente skoen trykker hardest i den såkalte transdebatten og trakk fram hvordan transpersoner i dag står i den tøffeste stormen blant de skeive minoritetene i Norge.

Vi fikk i løpet av kvelden også høre slampoesi ved Emilie Åberg. Emilie er en slampoet fra Nesodden som studerer tegnspråk. Hun slammer mest om sine erfaringer som transkvinne i Norge. Målet med poesien hennes er å knytte det politiske til det personlige.

Åndelighet, nyåndelighet og ny åndelighet

Onsdag 20. november inviterte vi til vårt tredje og siste jubileumsarrangement, «Åndelighet, nyåndelighet og ny åndelighet», i Capella Johannea (Majorstuen Kirke). Kirken er ikke lenger i drift, men leies ut til ulike aktører deriblant noen kristne minoritetskirker. KDO leier sine kontorlokaler her. Capella Johannea er et eget kapell tilhørende kirken med vakker klang og utsmykking. Kapellet er dekorert med freskomalerier av Per Vigeland han skal ha vært inspirert av det Sixtinske kapell i Roma da han i 1932 malte veggene med bilder fra Johannes Åpenbaring. Kapellet blir ofte beskrevet som en av Oslos skjulte skatter. Vi synes dette stedet egnet seg svært godt for møte og samtale om åndelighet. Kvelden begynte med servering av suppe. I alt var det 33 som kom på vårt siste jubileumsarrangement, noe som fylte det lille kirkerommet. Vi var spesielt glade for å se så mange nye ansikter.

Gjennom 30 år har Emmaus/KDO arbeidet med spørsmål og tema knyttet til nyåndelighet og spiritualitet. Derfor ønsket vi å ha dette som temaet som vårt siste jubileumsarrangementet. Vi inviterte innledere til å utforske spørsmål om møtet mellom åndelighet og etablert religion, med utgangspunkt i spørsmål som: Hva er nyåndelighet i dag og når ble den mainstream? Er selvutvikling en form for åndelig praksis? Og hva er egentlig forskjellen mellom å være religiøs og åndelig?

Kvelden ble ledet av daglig leder ved KDO, Tonje Kristoffersen. Den begynte med en innledning fra Trygve Rø som var med på å starte Emmaus og nå er sokneprest i Høvik menighet i Bærum prosti. Trygve fortalte om oppstarten med dialogarbeid i 90-tallets nyåndelige miljø og hvordan dette var med å forme arbeidet til Emmaussentret. Etter ham holdt Jostein Odland fra Holistisk Forbund en innledning om hva som rører seg i det åndelige miljøet i dag. Jostein var en del av styret i Holistisk Forbund frem til våren 2024, der han blant annet har jobbet med konfirmasjoner og vært initiativtaker til prosjektet Åndelig verksted.

Innledningene ble etterfulgt av en samtale mellom Tonje Kristoffersen og Adela Sanchez Askeland. Hun er blant annet utdannet Dialogpilot, som er et av mange dialogprosjekter KDO er involvert i. Hun har en bachelor i Religion og samfunn fra Teologisk fakultet (UiO) og til daglig jobber hun som fagansvarlig for

Over: (f.v) Solveig Gjesdal, Omar Orhan Akhtar, Eir Andrea Berg og Caroline Ugelstad Elnæs under panelsamtalen om skeivhet.

Til venstre: Amina Selimovic (t.v.) og Anne Hege Grung i samtale med Caroline Ugelstad Elnæs.

Tonje Kristoffersen (t.v.) i samtale med Adela Sanchez Askeland under jubileums-arrangementet 20. november.

bærekraft og forretningsutvikling ved NKL Fagskoler. Hun har røtter fra Norge og Bolivia og har de siste årene dykket ned i historie og tradisjon knyttet til både aymarakulturen og det urnorske. Ved siden av jobb driver hun Kvinner av jorden, som lager infusjoner/te av norske ville vekster. Samtalen omhandlet blant annet opplevelsen å være natur, bruk av seremonier og uttrykk fra andre kulturer og tradisjoner og hva hun legger i begrepet åndelighet.

Før den avsluttende panelsamtalen fikk vi lydterapi ved Emma Julie Reyes Holm. Hun ble sertifisert sound-healer under en reise til India og arrangerer lydterapi i Hasle kirke en gang i måneden. Lydterapi er en gammel helbredelsesmetode som bruker lydvisjoner for å balansere kropp, sinn og sjel. Ved å bruke synge-boller, hører man harmoniske vibrasjoner som vil fremmer avslapning og velvære. Publikum fikk oppleve 10 minutter med disse vibrasjonene.

Kvelden ble avsluttet med en panelsamtale. Her deltok innlederne Trygve Rø og Jostein Odland, sammen med Notto Thelle forfatter, oversetter og professor emeritus ved Teologisk fakult (UiO) og Ann Jeanette Ekberg som er ansvarlig for dialog og diakoni i Areopa-gos. Ekberg er utdannet religionsviter og har tidligere jobbet som universitetslektor ved Universitetet i Sørøst-Norge. Daglig leder i KDO ledet samtalen og vi var inn-om spørsmål som: Har den etablerte religionen mistet sin åndelighet og spiritualitet? Er det et skille mellom åndelighet og religion? Fungerer begrepet nyåndelighet i dag? Hvem definerer hva som er «nytt»? Hvilke utviklinger ser vi, er de åndelige bevegelsene blitt mer mainstream? Er åndeligheten blitt mer kommersiell?

Hvordan møter vi ønsket om tydelighet og et rom for det utforskende på en og samme tid? Til slutt spurte vi panelistene hva åndelighet betyr for dem. Her er deres svar:

Akkurat nå vil jeg si at det er det underet og mysteriet at vi finnes, at vi eksisterer.

- Jostein Odland

Åndelighet er å være åpen for Guds nærvær og å være åpen til det spesielle og det helt alminnelige i alt som skjer.»

- Notto Thelle

Jeg tror hele skapelsen er født ut av kjærlighet, og at åndelighet er å kunne ta imot denne kjærligheten og gi den til sin neste.

- Ann Jeanette Ekberg

Jeg tenker at åndelighet er anerkjennelsen av at vi alle er ett, at vi alle betyr like mye og at vi alle kan både gi og motta like mye kjærlighet.

- Adela Sanchez Askeland

Be good. Let noble thoughts come from everywhere.

- Trygve Rø, sitat Dalai Lama

Over: Tonje Kristoffersen i samtale med Notto Thelle, Ann Jeanette Ekberg, Adela Sanchez Askeland, Trygve Rø og Jostein Odland.
Under t.v.: Det gamle Emmausskiltet bli hentet fram til siste jubileums-arrangement. **Under t.h.:** Emma Julie Reyes Holm utfører lydterapi.

Teologisk tenketank: Flerreligiøse og flerkulturelle vielser

Tenkegruppa (Teologisk nettverksgruppe) var viktig del av Emmaus sitt arbeid på 1990-tallet. I 2016 ble *Dialogteologi på norsk* utgitt (redigert av bl.a. Anne Hege Grung) og i 2020 utviklet vi det casebaserte ressursheftet «Når mennesker møter kirken». Heftet inneholder ulike caser og erfaringer med religionsmøte i menigheter. Inspirert av dette arbeidet, og av henvendelser til KDO om utførelse av flerreligiøse og flerkulturelle vielser, startet vi arbeidet med å lage en teologisk tenketank. Videre ønsker vi å lage et ressursmaterieell om flerreligiøse og flerkulturelle vielser.

Med flerreligiøse vielser mener vi kombinasjoner av vigselsserualer fra Den norske kirke og andre etablerte religiøse tradisjoner, ikke-religiøse uttrykk, åndelige elementer, eller andre kristne tradisjoner. Dette er et tema KDO i økende grad mottar henvendelser om. Stadig flere par gifter seg nå på kryss og tvers av tros- eller livssynstilhørighet, og man kan anta at flerreligiøse vielser vil bli vanligere i Oslo bispedømme og i resten av landet framover. Henvendelser om vielser med kombinasjoner av ulike religiøse, ikke-religiøse, og åndelige uttrykk kan derfor bli en del av arbeidsvirkeligheten for alle prester.

Tenketanken skal gi oss muligheten til å reflektere over ulike teologiske temaer, problemstillinger og dilemmaer i fellesskap. I løpet av 2024 inviterte vi prester fra bispedømmet til to møter (7. februar og 29. mai). Temaet for møtene var nettopp flerreligiøse og flerkulturelle vielser. Vi inviterte til en uformell prat om temaet for å lytte oss inn på prestenes lokale erfaringer og praksis. Noen hadde direkte erfaringer med flerreligiøse og flerkulturelle vielser, mens andre aldri fått en forespørsel om dette. Den sistnevnte gruppen er like interessant da vi ønsket å lytte til hvordan disse ville tenkt dersom de fikk en henvendelse om en flerreligiøs og flerkulturell vielse.

Den teologiske tenketanken har gitt oss verdifull innsikt i og kunnskap om hvorfor enkelte par velger en flerreligiøs og flerkulturell vielse. Et eksempel er spørsmålet og ønsket om en «norsk vielse». Hva er en norsk vielse? Og hva legges i det? Videre har vi fått innsikt i hvordan prester tenker og planlegger slike vielser, og hvilke problemstillinger og dilemmaer som kan dukke opp under en slik planleggingsprosess. Ønsket vårt er at samtaler skal resultere i et ressursmaterieell som kan brukes til samtaler i menigheter og prostier. Vi mener det er viktig å løfte temaet opp fordi det å tenke høyt om praktisk teologi kan bidra til økt «beredskap» og gi prester nyttige verktøy når de møter slike henvendelser lokalt.

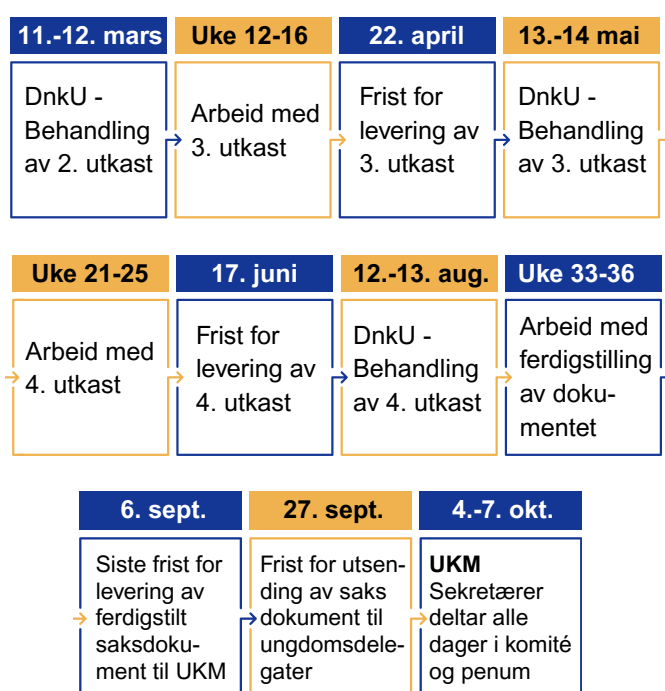
Ungdommens kirkemøte og Ungdomstinget i Oslo bispedømme (faglig ressurs)

I slutten av 2023 ble KDO kontaktet av Kirkerådet med forespørsel om å bistå som sekretær på Ungdommens kirkemøtes sak om religiøs ekstremisme. Gjennom våren og frem til september arbeidet daglig leder sammen med Den norske kirkes ungdomsutvalg, DknU, med å utforme sakspapiret.

Ungdomsrådet endret saksgangen sin for noen år siden og har lagt seg opp mot Kirkemøtes behandling. Det betyr at sakspapirer følger saken også etter vedtak. Det har også betydd at prosessen frem til endelig sakspapir er lenger, som det kommer frem av tidslinjen (se figur nederst på siden). Første utkast var klart 14. desember 2023 og ble behandlet på DknU sitt møte 19. januar, endelig dokument var ferdig i september 2024.

Vi opplever at det var viktig å bidra inn i arbeidet med en så viktig sak og synes alltid det er spennende å være en del av ungdomsdemokratiet. Vi har gjennom evaluering stilt spørsmål til å formen på saksgangen. Bidrar denne formen til opplevelse av demokrati og mulighet for påvirkning og deltakelse for delegatene? Det er også en svært tidkrevende prosess for både DknU og sekretariat. Når det er sagt det var fint å bidra som sekretær under god ledelse av Amanda Anvar, som også er Dialogpilot og sitter i Oslo bispedømmes ungdomsråd.

Hele saken, med komiteens merknader, [kan leses her](#) (kun tilgjengelig i digital versjon av årsrapporten).

Vi ble også kontaktet av Ungdomsrådet i Oslo bispedømme som ønsket at vi bisto som sekretær på samme sak på Ungdomstinget i Oslo som ble avholdt 20.-22. september. Rådgiver Marit Fiske Fjalestad bidro i dette arbeidet. Det ble en fin og spennende helg og vi setter pris på å få bidra til ungdomsdemokratiet i Oslo bispedømme

1.2 Ressursmaterieill

På oppdrag fra Kirkerådet laget vi høsten 2021 en videreutvikling av «Sier Vi», et ressursmaterieill om antisemittisme, muslimfiendtlighet og rasisme mot rom. Materiellet ble først utviklet til bruk i menigheter i Den norske kirke, mens den nye versjonen ble laget til bruk i skolen. Heftet ble lansert i starten av 2022 og lagt ut på nettsiden Subjectaid. Her kan alle landets skoler enkelt benytte seg av gratis bestilling av trykket hefte via nettsidene subjectaid.no. Her finner du blant annet et kapittel som viser hvordan undervisningsoppleggene kan kobles opp mot skolens læreplan.

Materiellet ble trykket i 5500 eksemplarer. KDO fikk 500 og Subjectaid 5000 eksemplarer. På tampen av 2023 ble vi kontaktet av Kirkerådet som kunne fortelle at det, av 5000 eksemplarer, kun var 122 igjen. Selv hadde vi 64 eksemplarer igjen. Det ble trykket opp 500 nye eksemplarer i desember og 250 til i april 2024, i påvente av revidert utgave. På slutten av året 2023 ble vi kontakt av Kirkerådet som, på bakgrunn av forespørsel fra Subjectaid ønsket at vi skulle oppdatere og videreutvikle vår skoleversjon av «Sier vi».

Gjennom våren 2024 gjorde vi disse oppdateringene av «Sier vi» til skolebruk (lansert i august 2024):

- Revidert og utvidet bakgrunnskapitlene om anti-semittisme, frykten for Islam og hat mot rom og romanifolk - slik at lærerne skal ha best mulig forutsetning for å snakke med elevene om disse utfordrende temaene.
- Lagt til og bygget ut definisjoner på begreper som *hverdagsrasisme*, *krysskulturell identitet*, *woke*,

Rådgiver Marit Fiske Fjalestad (øverst t.v.) deltok på Ungdomstinget i Oslo i september. (Foto: Den norske kirke)

- *konspirasjonsteorier og polarisering*. Disse kan både lærer og elever bruke i undervisning og i egenarbeid som en bevisstgjøring av hva ordene vi bruker egentlig betyr.
- Inkludertde fem nye øvelsene «Dimensjoner ved norskhet», «Fire hjørner», «Sitater», «Lyttøvelse» og «Varmt eller kaldt? - Kontroversielle tema». Disse skal blant annet gi elevene økt refleksjon og forståelse for ulike perspektiver på hva det vil si å være norsk, legge til rette for refleksjon over egne og andres meninger og holdninger, minne elevene på at hatspråk og fordomsfullt språk har eksistert gjennom historien helt frem til våre dager, gjøre elevene bevisste på hva det betyr å lytte aktivt og å bli lyttet til, og hjelpe elevene med å undersøke hvilke faktorer som gjør ulike tema kontroversielle, og hvilke utfordringer kontroversielle tema fører med seg i klasserommet og på skolen.

1.3 Kurs

Rasismekurs

Rasisme er ett av temaene vi har fått flest henvendelser om fra menigheter, bispedømmet og Kirkerådet. Som følge av dette har vi utviklet en kurspakke for ansatte og frivillige i kirken. Målet med kurset «Hverdagsrasisme: Hva kan vi gjøre?» er å bidra til økt refleksjon og bevisstgjøring av holdninger og fordommer. Videre kan kurset gi verktøy til hvordan menigheter kan ta tak i krevende utsagn og kategoriseringer. KDOs erfaring er at rasisme i liten grad blir tematisert lokalt, og at samtalene om tematikken så vidt har begynt i menighetene. Utgangspunktet for kurset er menighetenes virkelighet og lokale utfordringer.

Kurset ble lansert med en fagdag 14. februar. Vi inviterte fagpersoner på feltet og gjennomførte en av øvelsene i kurspakken med de som deltok på Kurslanseringen «Hvordan jobbe med rasisme i kirken?». Vi hadde håpet på at menigheter og prostier i Oslo bispedømme ville benytte seg av muligheten for å hente oss inn til å holde kurs. Dessverre fikk vi ingen henvendelser. På slutten av 2024 fikk vi noen forespørsler fra andre bispedømmer, og skal bl.a. ha en fagdag for diakoner og undervisningsansatte 18. juni på Hamar i 2025. Vi vil også bidra med dette temaet inn i årets norske nettverkssamling i april 2025.

Lederkurs: Religionsdialog for ungdom

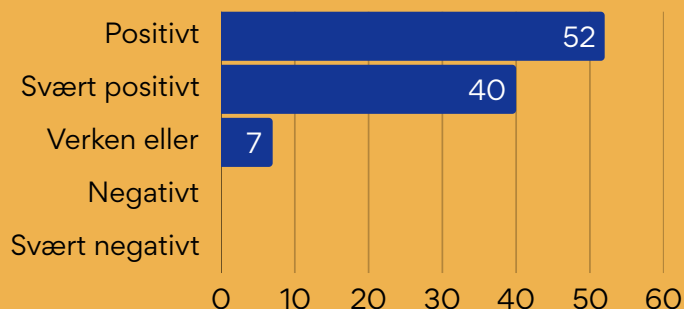
Over flere år har vi i samarbeidet med Muslimsk dialognettverk (MDN), først med et lederkurs for ungdom, så arrangementer med fokus på «Ungdom og tro – Ung tro i en sekulær verden». Det siste arran-

Tilbakemeldinger på «Sier Vi» fra lærere

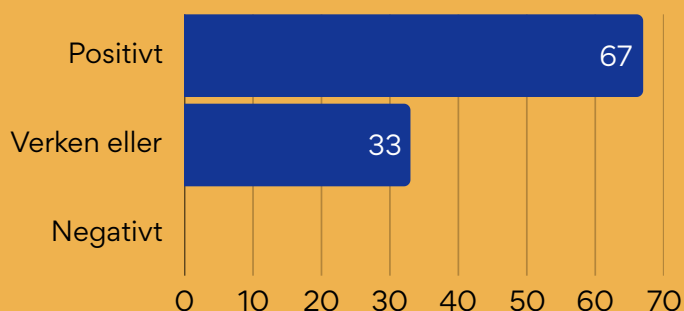
Alle tall er hentet fra Subjectaid

● Prosent

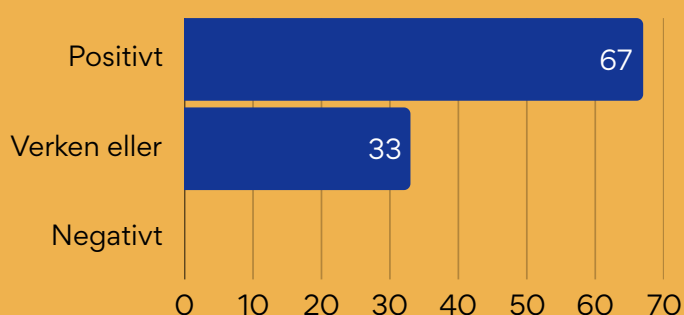
Hva er ditt helhetsinntrykk av dette materialet?

Hvordan har dette materialet påvirket oppfatningen/kunnskapen om avsenderen?

Ville du anbefalt det til andre?

gementet i denne rekken ble avholdt var en Dialogiftar for unge voksne 21. mars med tema «Digitalisert religion - Hvor har det blitt av de religiøse forbildene?». Arrangementet ble avholdt i Oslo bispegård. Før måltid og samtale hadde vi innledninger fra Petter Dille, samfunnsdebattant og prest i Den norske kirke og Ayusha Awan, samfunnsdebattant og engasjert i ICC. Det ble

en kveld med spennende samtaler. I forkant av arrangementet var vi en av flere iftararrangører, sammen med Kirkelig dialogsenter i Bergen, som ble kritisert for det muslimsk-kristne samarbeidet av document.no.

Dialogisk menighetskurs

Gjennom vårt arbeid med dialogisk menighetskurs har mange menigheter gjennom årene fått kunnskap og mulighet til å reflektere over hva det vil si å være lokal kirke i et mangfoldig samfunn. Alle som har gått på kurs hos oss har startet opp en lokal dialogaktivitet. Vi ønsket derfor å arrangere nytt kurs i 2024. Det viste seg vanskelig å få rekruttert. Lambertseter menighet

var interessert, men siden vi ikke fikk nok påmeldte valgte vi å arrangere en kveld hos dem med ansatte og frivillige med tema «Kirke i mangfold og uenighet».

Det var ekstra gledelig at vi i år ble invitert til kvinnegruppen i Ellingsrud kirke sitt 10-årsjubileum. Kvinnegruppen ble startet opp etter at ansatte og frivillige deltok på kurs hos oss. Kvinnegruppen har vært et viktig samlingsted på tvers av tro og bidratt til mye positiv aktivitet i lokalsamfunnet gjennom disse årene.

Synagogebesøk med undervisningsansatte

I 2023 samarbeidet vi med Oslo bispedømme for å arrangere en studietur for undervisningsansatte. Temaet for turen var formidling av jødedom i kristen tradisjon og teologi, bevisstgjøring av stereotypiske bilder og vår antisemittiske arv. Vi bidro med våre kontakter i Slovakia og med øvelser og samtaler knyttet til ressursmateriellet «Sier vi».

I etterkant av turen ønsket flere deltakere en ny samling med fokus på levd jødisk liv i Norge i dag. Vi var derfor med i planleggingen av et besøk med de undervisningsansatte til synagogen i Oslo 7. mars. Her fikk de møte jødiske veiviser, rabbiner Michael Kohn, og en omvisning i synagogen, i tillegg til øvelser og samtaler ledet av KDO. Flere av deltakerne hadde aldri besøkt synagogen før. Vi opplever at dette besøket bidro til økt kompetanse for undervisningsansatte, samtidig som besøket var med på å ta noen av funnene i rapporten «Den norske kirkes selvforståelse i møte med jødedom og jøder» på alvor.

Besøk i synagogen i Oslo med undervisningsansatte 7. mars.

Andre fagsamlinger/kurs der vi har bidratt med innhold:

- Verksted med kurs for religiøse ledere på TF sammen med Dialogpilotene (5. mars)
- Lederkurs for ungdom, Østerås menighet (9. februar)
- Planlegging av og deltakelse på Mangfoldsfest i Spikersuppa (8. september)
- Workshop på VID Diakonhjemmet for diakoner i erfaringsbasert master i (oktober og november)

Vi har også deltatt på ulike forsamlinger og konferanser arrangert av andre. Her er et utvalg:

- Boklansering og panelsamtale: «Spesialprest i livssynsåpent samfunn», TF, UiO (29. januar)
- Moskébesøk hos ICC på FNs dag mot Islamofobi (15. mars)
- Fagdag: «Kirke i et flerkulturelt samfunn» ved Norges Kristne råd (19. mars)
- Overrekkelsen av utredningen «Den norske kirke i møte med jødedom og jøder. En kritisk gjennom-

gang med vekt på historiske, teologiske og menneskerettslige perspektiver» fra et utvalg oppnevnt av Bispemøtet og Mellomkirkelig råd for Den norske kirke (15. april)

- Samling med Fremtiden bor hos oss (18. april)
- Deltakelse på Areopagos' (STL) sitt arrangement «Pilgrimer på tvers av tro og livssyn» (5.mai)
- Deltakelse på Flexidkurs (6.-7.mai)
- «I skyggen av krigen: Antisemittisme etter 7. oktober», HL- senteret (7.mai)
- Areopagos' sommerfestival (1. juni)
- Nettverkssamling med STL Oslo (23. august)
- «Å velge seg en gravferd», Litteraturhuset (11. september)
- Markering av FNs internasjonale dag for solidaritet med det palestinske folk, Domkirken (29. november)

1.4 LYCEUM – Free Society Lab

I 2019 ble vi kontaktet av den evangelisk-lutherske kirken i Bratislava med spørsmål om å være partner inn i deres søknad om EØS-midler. Samarbeidsavtalen ble undertegnet i 2019 og støtte til prosjektet ble bekreftet i starten av 2020. Prosjektet handler om å renovere et gammelt bygg knyttet til Evangelical Church of the Augsburg Confession in Slovakia (ECAV), en av Slovakias minoritetskirker, og opprette et kultur- og samfunnssenter med fokus på dialog i dette bygget. Prosjektet fikk navnet: «LYCEUM – Free Society Lab. Laboratorium for dialog og forståelse i Bratislava, Slovakia». Bygget har en viktig plass i Slovakisk historie, som tidligere skole og læringssted frem til kommunismen. Etter dette har bygget forfalt. Tanken er at bygget skal fylles med aktiviteter og være et sted for kunnskap og dialog med fokus på minoriteters plass i Slovakia.

I 2023 sto endelig bygget ferdig og den offisielle åpningen fant sted i desember 2023. Samme år var vi på studietur sammen med de undervisningsansatte i Oslo bispedømme til Praha og Bratislava. Temaet for turen var formidling av jødedom i kristen tradisjon og teologi, bevisstgjøring av stereotypiske bilder og vår antisemittiske arv.

I 2024 gikk samarbeidsavtalen med den Lutherske kirken i Bratislava ut og vi avla vårt siste besøk dit i april. Samarbeidet har gitt mange gode synergier og et viktig innblikk i endinger som skjer i våre Europeiske land med tanke på demokrati og i varetakelse av minoriteter. Etter prosjektperioden har vi holdt kontakt og vi jobber med muligheten for nye samarbeid.

1.5 Deltakelse i kontaktgrupper

Som en del av KDOs nasjonale koordineringsansvar sitter vi i to nasjonale kontaktgrupper for Den norske kirke. Dette er kontaktgruppen mellom Den norske kirke og Buddhistforbundet og Den norske kirke og Islamsk råd Norge.

Kontaktgruppen med IRN

I 2023 ble det oppnevnt nye medlemmer fra Den norske kirke i kontaktgruppen med Islamsk råd Norge (IRN). Tonje Kristoffersen (KDO) og Karoline Faber (KDD) er med i Kontaktgruppen mellom Den norske kirke og IRN. I 2024 ble det avholdt to møter i kontaktgruppen. Vi jobber med å arrangere et felles arrangement i 2025.

Kontaktgruppen med Buddhistforbundet

I 2024 ble det avholdt 4 møter i Kontaktgruppen mellom Den norske kirke og Buddhistforbundet (BF). Møtene ble avholdt i Majorstuen kirke og i Karma Tashi Ling på Bjørndalen. Gruppen har blant annet snakket om temaer som tro og gudsbilder i våre tradisjoner. I mai hadde Det teologiske fakultet og Anne Hege Grung besøk av Leo Lefebure. Lefebure er en amerikansk teolog som har forsket på, deltatt i, og ledet kristen-buddhistisk dialog nasjonalt og internasjonalt. Han ønsket et møte Kontaktgruppen for å høre mer om arbeidet med kristen-buddhistisk dialog-

arbeid her i Norge. Han holdte et interessant foredrag om sine refleksjoner knyttet til buddhist-kristen dialog USA og videre om arbeidet med Interfaith Coalition Conference for Global Citizens. Dagen etter møtet holdt Lefebure en forelesning på TF med Rev. Unapane Pemananda Thero som respondent. Marit Fiske Fjalestad sitter i gruppen på vegne av Mellomkirkelig råd og har ansvaret for å administrere gruppen.

Under: Kontaktgruppen med IRN og Dnk under besøket fra Leo Lefebure. **Over:** Møte i kontakgruppen mellom Dnk og BF.

2.

PROFILERING OG SYNLIGHET

Mål:

Være synlig og tilby våre ressurser til ansatte og frivillige. Bli mer synlig på sosiale medier.

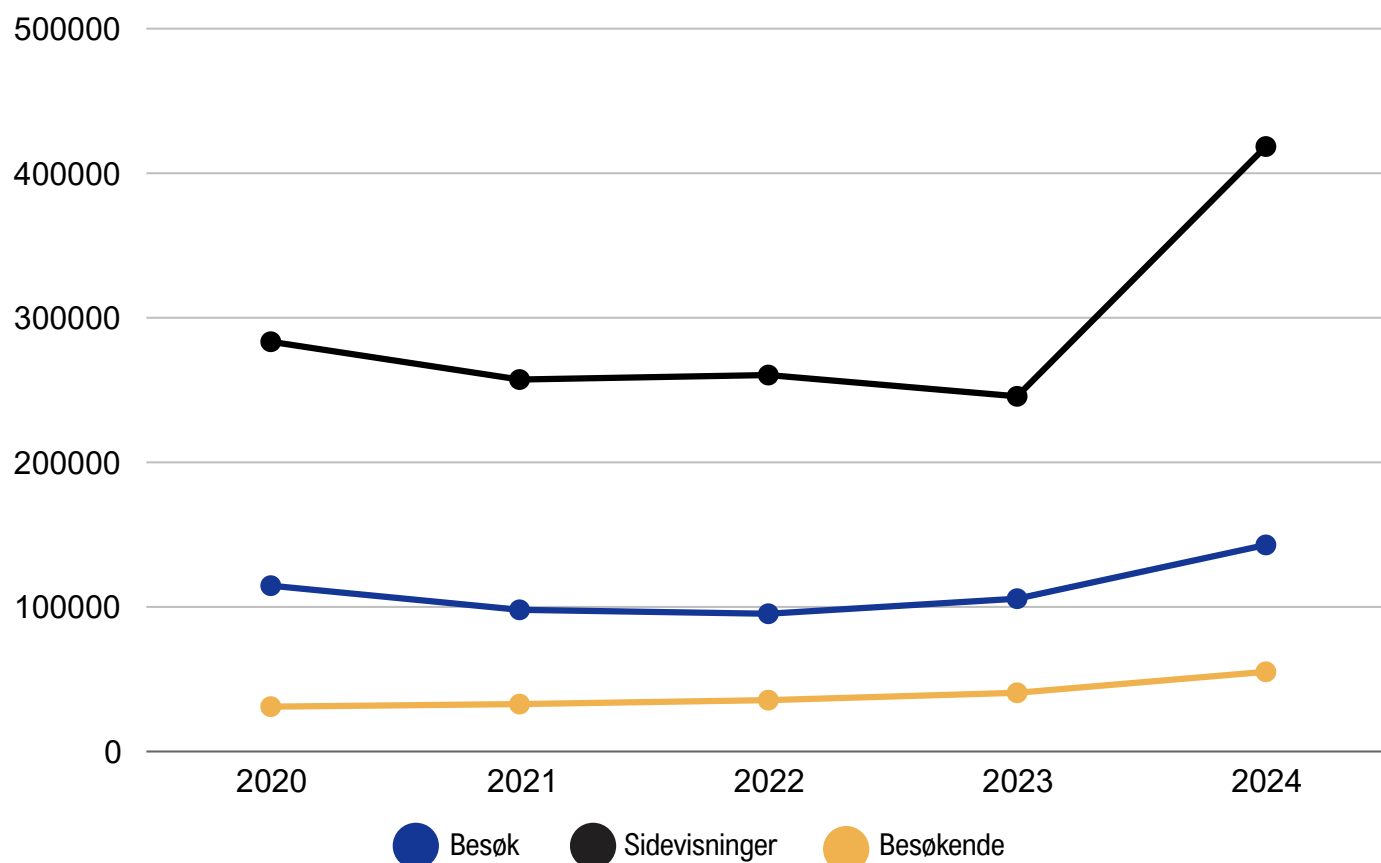
Måloppnåelse:

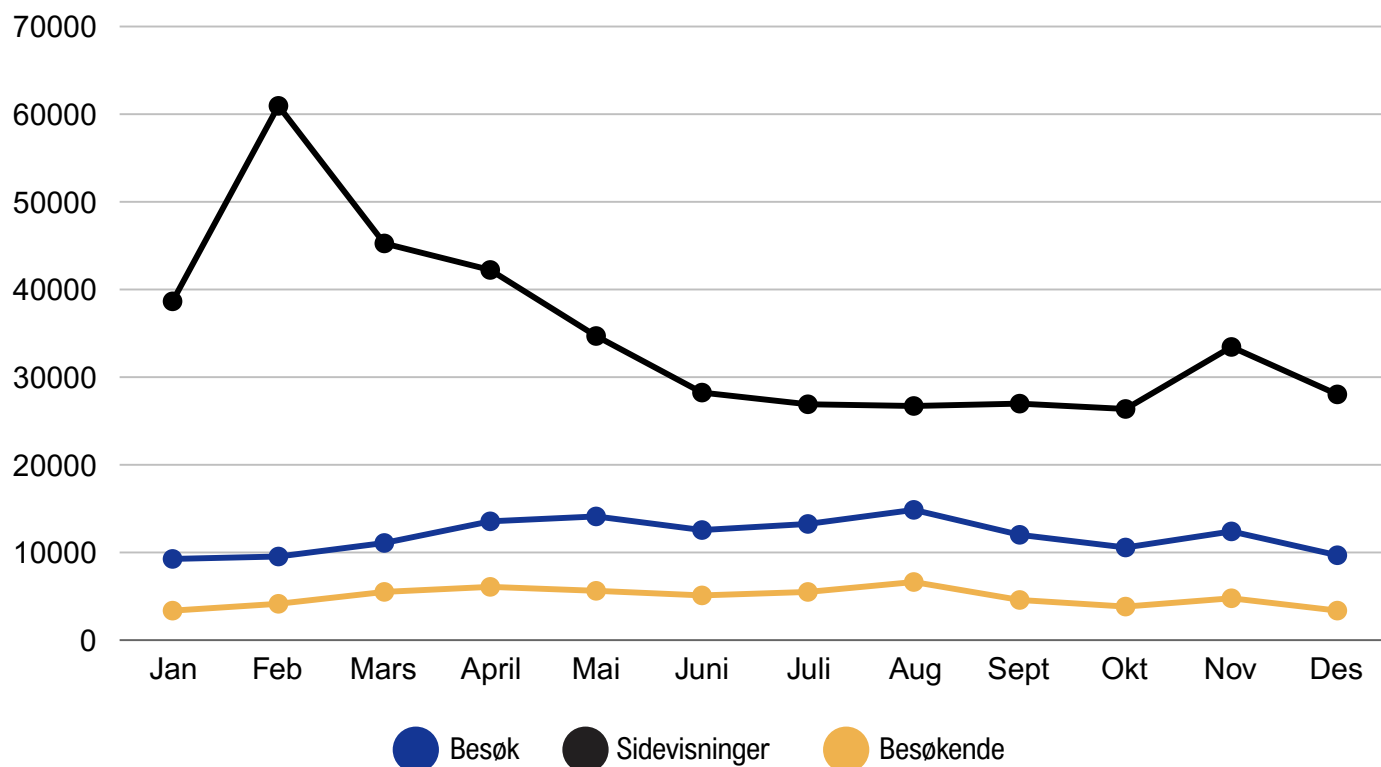
Vi har oppdatert og bruker nettsiden aktivt, men har en del å gå på for å gjøre siden kjent. Sammenlignet med tall fra 2023 har vi hatt en markant økning i antall besøkende og visninger. Vi ser også en tydelig økning i visninger på Facebook. I 2024 fikk KDO en egen Instagramprofil.

2.1 Nettsider

Vi har siden 2023 arbeidet med å revitalisere og optimalisere nettsidene våre. I 2024 har vi oppdatert KDOs infosider, blant annet med utfyllende informasjon om veien fra Emmaus til KDO. Vi har totalt publisert 11 nyhetssaker på nettsiden, mot 10 saker i 2023. Vi har i 2024 vært mer aktive i delingen av nettartikler i sosiale medier og tror blant annet dette kan ha bidratt til økningen i aktivitet. Vi har også generelt skrevet lengre

saker på nett, noe som henger sammen med en strategi om å rendyrke innholdet i de digitale flatene våre. Med sosiale medier som plattform for kortere oppdateringer og nettsiden som plattform for lengre lesning. Grafen på denne siden viser utviklingen nettsiden har hatt siden 2020, som er første år med fullstendig statistikk for besøkende og sidevisninger, mens grafen på neste side viser statistikk per måned i 2024. Tallene gjelder for hele kirkeligdialogsenter.no. Vi dessverre ikke har mulighet til å hente ut tall spesifikt for KDOs nettsider for øyeblikket.

2.2 Sosiale medier

Vi har siden 2019 hatt et mål om å dele minimum tre innlegg i uken på Facebook. I 2024 hadde vi 106 innlegg, et snitt på 2 innlegg i uken, noe som er nedgang fra i fjor da det ble delt 115 innlegg. Siden vi startet SoMe-satsningen har vi gått fra 40 innlegg i 2018.

I løpet av 2024 har Facebooksiden vår fått 2400 sidebesøk, som er en oppgang på 57,9 % fra 2023. Totalt sett har fått 21.400 visninger på alt vi har publisert. Vi har fått 2100 innholdssamhandlinger (likerklikk/reaksjoner, lagringer, kommentarer, delinger og svar på innhold), som utgjør en liten nedgang (-11,6%) fra 2023. I 2024 har vi

fått 62 nye følgere på Facebook, som indikerer at siden langsomt vokser. Til sammenligning fikk vi 77 nye følgere på i 2023. Vi ser at vi på Facebook fremdeles gjør det best blant kvinner 45-54 år. Kvinner utgjør også 65 % av alle følgerne våre på denne plattformen.

På Instagramkontoen vår, som ble opprettet i 2024, publiserte vi 19 innlegg, 31 storyer og 1 reel. Innholdet ga oss 121 nye følgere, 365 profilbesøk og 1800 visninger (fordelt på innlegg, story, reels og profil). På Instagram gjør vi det også best blant kvinner, som utgjør 86,7% av følgerne våre. Her treffer vi imidlertid en annen yngre aldersgruppe og gjør det klart best blant kvinner 25-34 år. Se neste side for oversikt over oversikt over alderssegment.

Nøkkeltall fra nettside

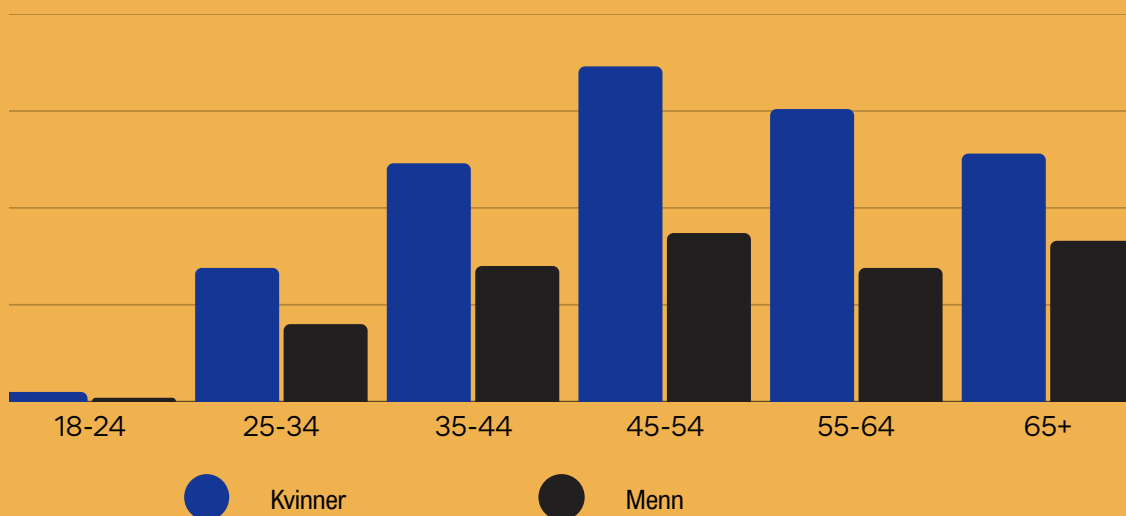
Sammenlignet med tall fra 2023

+70%
Sidevisninger
418,461

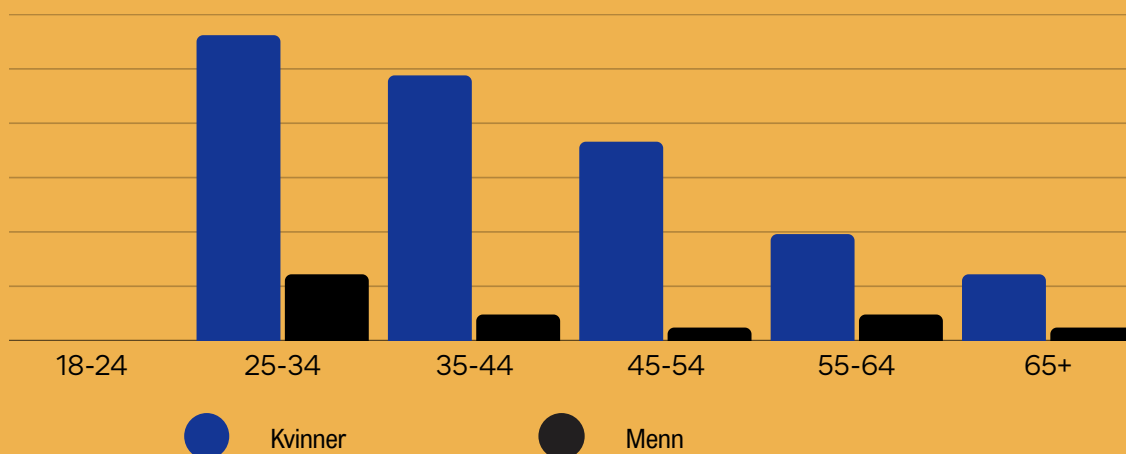
+35%
Besøk
142,885

+35%
Besøkende
55,120

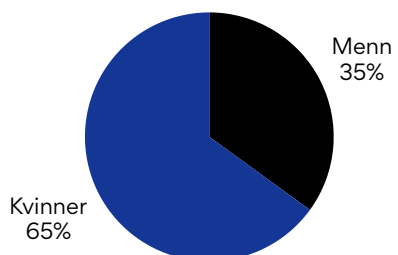
Alderssegment Facebook

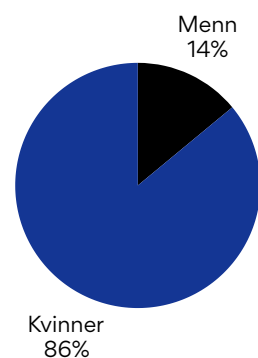
Alderssegment Instagram

Kjønnsfordeling Facebook

Kjønnsfordeling på Instagram

3.

DIALOGPILOTENE

Mål:

Bidra til å oppfylle Dialogpilotenes (DP) mål om å skape verktøy for samtale innenfor rammen av dialogisk metode for å forbygge utenforskap, intoleranse, konflikter og ekstreme holdninger.

Måloppnåelse:

Gjennom det Kirkelig Dialogsenter Oslo leverer av faglig bidrag inn i DP og med de tilbakemeldingene vi får fra studenter og brukere av DP anser vi målet som nådd.

KDO har et tett samarbeid med Dialogpilotene (DP) og det er et stort arbeid som legges ned fra KDOs side. Til gjengjeld er dette arbeidet noe av det vi er mest stolt av og som gir oss uendelig mye tilbake. Som initiativtaker til DP har det alltid vært viktig for KDO og prioritere dette arbeidet. Selv om det til tider er mye arbeid gir det en verdifull kontaktflate og ikke minst bidrar vi til kompetanseheving på dialogfeltet. KD leverer studieleder og studieveileder til dialogpilotstudiet, og har en samarbeidsavtale med DP om dette.

Vi deler også kontor med DP ser det som svært verdifullt å ha et utvidet kollegafelleskap da det gir flere fagstemmer å spille på, i tillegg til bistand inn i hverandres arbeid. DP bidrar aktivt inn mot KDOs arrang-

ementer, som for eksempel NOCA-samlingen i september (se kapittel 4). KDO bidrar også gjennom DPs alumnisamlinger og nettverksmøter for de uteksaminerte dialogpilotene. I 2024 ble det bl.a. avholdt en alumnisamling 2.-3. mars med oppfriskning av metode og samtale om dialogbegrepet og dialogens grenser. Anne Hege Grung holdt et foredrag der hun drøftet sin dialogdefinisjon og begrepet «moral injury».

Et annet eksempel på DP og KDOs samarbeid er utviklingen av et studietilbud for studenter fra St. Thomas University i Minnesota. De amerikanske studentene kommer til Oslo i januar 2025. I januar 2024 var professor Hans Gustavson i Oslo bl.a. for å forberede de to studieukene sammen med de daglige lederne i

Dialogpiloter i samtale med Øzlem Cekic fra Brobyggerne i Danmark under siste studiesamling på Utøya i april. (Foto: Dialogpilotene)

DP og KDO. Gjennom hele 2024 har vi jobbet med å lage et faglig godt studieprogram for de 17 studentene som kommer til Norge.

I 2024 fikk Dialogpilotene en fornyelse av tildeling fra Sparebankstiftelsen, noe som gir rom og mulighet til å jobbe videre med ulike finansieringsmodeller. Daglig leder i KDO er med i DPs styre. I 2024 har det vært en del utskiftninger i styret både i medlemmer og gjennom to styreledere. På sluttet av året hadde styret et seminar med fokus på å bli bedre kjent med hverandre, DPs mål og metode, samt hvordan vi sammen kan bidra til videreutvikling av DP. Eliana Hercz sluttet i stillingen som daglig leder 30. november. Høsten ble brukt til å rekruttere ny daglig leder og Lisa Esohel Knutsen tiltrer i stillingen i mars 2025. På nyåret vil vi starte arbeidet med å rekruttere ny styreleder.

Løpet av året har Dialogpilotene bl.a. bidratt i opprettelsen av prosjektet Hele Oslo snakker, bidratt på Stopp Hatprats 10-årskonferanse og deltatt i panelsamtale

under Arendalsuka. Dialogpilotene ble også nevnt i Ekstremismekommisjonens rapport, som et viktig forebyggende tiltak.

I 2024 har vi uteksaminert et dialogpilotkull og tatt inn et nytt. Til begge kull har det vært søkerrekorder (se tabell). Det er ekstra gledelig at det for årets kull var rekordmange gutter som søkte, noe som bidrar til en god kjønnsbalanse. Kullet 2023/24 avsluttet praksis med veiledning i februar og mars. Det ble avholdt til sammen 14 verksteder på skoler i Oslo og Akershus. Den siste studiesamlingen før eksamen ble avholdt på Utøya der den første dagen var med studentene og andre dag med alumni. Her hadde vi verksted med Øzlem Cekic fra Brobyggerne i Danmark. Kullet 2024/25 hadde sin første samling i september og vil uteksamineres i juni 2025. Marit Fiske Fjalestad går inn som studieveileder sammen med Tonje Kristoffersen ut kullets studietid og Caroline leies inn i en 20% stilling. Dette gjøres for å avlaste DP i en periode med underbemanning.

Søkere til Dialogpilotstudiet

Kull	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22	2023-24	2024-25
Antall søkere	16	25	44	52	64	74
Antall tatt inn	14	21	26*	20	20	21
Uteksaminerte studenter	6	12	21	24**	18	

* Hvorav to var studenter fra 2019/2020-kullet

** Hvorav fire var studenter fra tidligere kull

Verksteder avholdt av Dialogpilotene

	Totalt antall verksteder	Verksteder utenfor Oslo	Totalt antall deltakere
Våren 2024	59	21	Ca. 1480
Høsten 2024	20	11	Ca. 480
Totalt	79	32	Ca. 1960

4. LEDELSE OG DELTAKELSE I NASJONALE OG INTERNASJONALE SAMARBEID

Kirkelig Dialogsenter Oslo står ansvarlig for å opprette, holde og utvikle det nasjonale nettverket av dialogsentre, på oppdrag av og i samarbeid med Mellomkirkelig råd/Kirkerådet og Areopagos. Vi har i løpet av året hatt god kontakt med de ansatte i de kirkelige dialogsentrene i Stavanger, Bergen, Drammen, Trondheim og Oslo, samt Dialogforum Østfold. Det ble avholdt daglig leder-forum en gang i måneden digitalt. Vi ser at disse forumene bidrar til å styrke felleskap og kompetanse.

I 2024 har de kirkelige dialogsentrene arbeidet med en felles strategi, noe vi håper å bli ferdige med i 2025. Vi tror at dette kan bidra til en felles retning og synliggjøring av vårt arbeid, samtidig som vi bevarer den lokale forankringen. I forbindelse med det årlige nasjonalt nettverksmøtet ble det 9. april avholdt felles ledermøte. Den 21.-22. oktober var vi samlet til felles kollegatreff i Sarpsborg og Fredrikstad der vi blant annet fikk besøke Håpets katedral, delta på en miniskolevandring og hadde mange gode samtaler.

Norsk nettverkssamling

KDO arbeider for å videreføre satsningen på dialog i samarbeid med Mellomkirkelig råd og Areopagos, som en del av oppfølgingen av kirkemøtevedtaket om religionsmøte og dialog ([KM 15/16](#)). Gjennom dette arbeidet er vi bl.a. med på å arrangere den årlige norske nettverkssamlingen for dialog der alle bispeddømmene inviteres til å delta. I 2024 ble denne lagt til 8. april. Tema var den kommende rapporten «Den norske kirkes selvforståelse i møte med jødedom og jøder». Samlingen var både fysisk og digital og man ble enige om at det fra og med neste år at disse samlingene skal arrangeres:

- annethvert år som to dagers kombinasjon av fagseminar og nettverksoppdateringer
- annethvert år som digitalt dagsmøte med nettverksoppdateringer.

KDO har også kontakt og samarbeid med de nordiske folkekirkene og samarbeid med den Lutherske kirken i Bratislava (se punkt 1.4).

Nordisk samarbeid

Gjennom deltakelse og arrangering av Nordisk dialogkonferanse holder vi det nordiske samarbeidet varmt. Vi har faste nettmøter med våre skandinaviske kollegaer, og prøver også å få til et felles fysisk møte i året. I 2024 var det våre danske kollegaer i Folkekirke og religionsmøte som arrangerte Nordisk dialogkonferanse der tema var dialog, identitet og åndsfrihet. Konferansen ble avholdt i København 24.-26. september med 60 deltakere. På programmet sto bl.a. foredrag fra Marianne Moyaert, professor i interreligiøse studier og komparativ religionsteologi ved Faculty of Theology and Religious Studies på KU Leuven. KDO bidro med morgenbønn og tre verksteder med tema rasisme.

Nordic Church Alliance (NOCA)

I 2023 ble vi utfordret av Kirkerådet til å ta del i et nettverket Nordic Church Alliance Network (NOCA). Nettverket arbeider med kirke, demokrati og menneskerettigheter, og ble støttet av Nordisk minsteråd. Gjennom 2024 har vi deltatt i månedlige nettverksmøter og i september var vi vertskap under NOCAs besøk i Norge. Vi besøkte Utøya, der medlemmene fikk en omvisning og deltok på demokrativerksted og tilbrakte en dag i våre lokaler, der vi hadde fellessamtale og deltok

på et verksted arrangert av Dialogpilotene. Gjennom NOCA ble vi invitert av Sveriges interreligiøse råd til å holde to verksteder under deres praksisdager 25.-27. oktober i Ørebro med tema «Vær ikke redd for uenighet». Her fikk vi møte mange spennende nye kontakter. Ett av høydepunktene var besøket i den bosniske moskeen der vi fikk høre om deres arbeid for lokalsamfunnet.

Journées d'Arras

Daglig leder Tonje Kristoffersen deltok i 2024 på den årlige nettverkskonferansen om muslimsk-kristen dialog i Europa, Journées d'Arras, som ble avholdt i Aarhus 22.-26. mai. Det var spesielt inspirerende besøke Fredens Hus i Gellerup. Det var her de opprinnelige danske Dialogpilotene startet opp, som nå endelig tilbake på beina igjen. Vi fikk også et veldig spennende innblikk i Aarhus-modellen, der kommune, frivillighet og politiet samarbeider tett om oppfølging av ungdom som faller utenfor.

Over: NOCA-besøk i Majorstuen kirke. **Under:** Fra Journées d'Arras.

5. SENTERET OG DE ANSATTE

I løpet av 2024 har sentret hatt følgende medarbeidere:

- Tonje Kristoffersen, daglig leder 100%
- Marit Fiske Fjalestad, rådgiver 100%
- Caroline Ugelstad Elnæs, kontormedarbeider 40%

Daglig leder Tonje Kristoffersen og rådgiver Marit Fiske Fjalestad under jubileumsarrangementet «Dialog gjennom 30 år: Hva har vi lært?» i Paulus kirke 24. januar.

KDO har i år vært fullt bemannet. I perioden 1. desember 2024 til 28. februar jobber Caroline 20% for Dialogpilotene. Dette kom i tillegg til den ordinære stillingsprosenten og blir refundert av Dialogpilotene. I perioden september til november hadde vi for første gang en praksis student fra Teologisk fakultet fra studieprogrammet religion og samfunn som vi delte med Dialogpilotene. Vi var svært fornøyde med vår praksisstudent Khadija Nezar Owdah og håper det er mulig for fremtidige praksisstudenter.

I september ble det klart at Dialogpilotene daglige leder, Eliana Hercz, hadde fått en ny jobb. Høsten bår derfor stort preg av rekruttering av ny daglig leder, samt overføring av kunnskap til koordinator Charlotte Cyrus og Caroline, fram til Lisa Esohel Knudsen går inn i stillingen som ny daglig leder.

Etter at vi flyttet fra Olaf Ryes plass, har vi ønsket å få bedre oversikt og lage et godt arkiv for 33 års arbeid. Vi startet i 2024 arbeidet med å få til en praksisavtale med arkivstudenter fra OsloMet. De starter sitt prosjekt hos oss i februar 2025.

Vi trives godt i våre kontorlokaler i Majorstuen kirke. Leiekontrakten, som egentlig skulle utløpe i august 2025, er nå forlenget med to nye år. Vi er svært fornøyde med det utvidede kontorefelleskapet vi har med Dialogpilotene. Vi har hatt felles planleggingsdager, stabstur til Staveren og julebord.

6. STYRETS ARBEID

I løpet av 2024 har det vært gjennomført fem styremøter med i alt 33 saker. Årsmøte ble avholdt 28.mai.

Per 3.12.2024 består styret av:

- Erlend Hause, Areopagos-leder
- Kari Veiteberg, biskop i Oslo bispedømme
- Anne Berit Evang, Oslo bispedømme (gikk inn som vara for Tor Øystein Vaaland høsten 2024)
- Lea Matthaei, Areopagos

Varamedlemmer til styret:

- Fra Oslo bispedømmeråd:
 - For Oslo biskop: Domprost Pål Kristian Balstad
 - For Tor Øystein Vaaland: Anne Berit Evang
- Fra Areopagos:
 - 1.vara: Silje Kvamme Bjørndal
 - 2.vara: Ann Kristian van Zijp Nilsen

Anne Hege Grung reflekterer over sin dialogdefinisjon under KDOs jubileumsarrangement 24. januar. (Foto: Sindre Deschington)

Kirkelig
Dialogsenter
Oslo